

2. КОРЕНИ И ОКОНЧАНИЯ

Двусрични съществителни имена от женски род, завършващи на -а /-я¹
с акцентувано окончание

- | | | |
|------------------------|-----------|------------|
| 1. бедà | 28. искрà | 55. рѣждà |
| 2. беля ² | 29. козà | 56. рѣкà |
| 3. бозà | 30. колà | 57. сланà |
| 4. борбà | 31. корà | 58. смолà |
| 5. бравà* ³ | 32. косà | 59. снагà |
| 6. брадà | 33. лехà | 60. средà |
| 7. брезà | 34. липà | 61. стенà |
| 8. бълхà | 35. лозà | 62. странà |
| 9. водà | 36. лулà | 63. стрелà |
| 10. войскà | 37. лѣжà | 64. съдбà |
| 11. враждà | 38. лѣкà | 65. сърнà |
| 12. вратà | 39. манà | 66. теслà |
| 13. вредà | 40. междà | 67. торбà |
| 14. върбà | 41. метлà | 68. тревà |
| 15. главà | 42. молбà | 69. трескà |
| 16. горà | 43. момà | 70. трохà |
| 17. гредà | 44. мухà | 71. трѣбà |
| 18. душà | 45. мъглà | 72. тѣгà |
| 19. дѣгà | 46. осà | 73. устà |
| 20. дѣскà | 47. парà | 74. хазнà |
| 21. елхà | 48. петà | 75. хвалбà |
| 22. женà | 49. пилà | 76. хранà |
| 23. звездà | 50. полà | 77. ценà |
| 24. злинà | 51. пчелà | 78. щетà |
| 25. зорà | 52. рекà | 79. юздà |
| 26. иглà | 53. ресà | |
| 27. игрà | 54. росà | |

¹ По данни на Бенъо Цонев (1891, 1984). Някои от имената са производни.

² Липсва при Цонев.

³ Означените със звездичка * имат дублетни форми

Двусрични съществителни имена от женски род, завършващи на –я
с акцентувано окончание

1. боя̀
2. зема̀
3. змиа̀
4. свиня̀
5. главня̀
6. бея̀

Двусрични съществителни имена от среден род
с акцентувано окончание

I. Двусрични съществителни имена от среден род, завършващи на –o⁴

1. брашнò
2. ведрò
3. витлò
4. влакнò
5. гнездò
6. греблò⁵
7. дървò
8. крилò
9. кроснò
10. леглò
11. ликò
12. маслò*
13. месò
14. окò
15. перò
16. писмò
17. ребрò
18. седлò
19. селò
20. сенò
21. сребрò
22. стъклò
23. сукнò
24. тестò
25. ухò
26. хорò
27. цвеклò
28. челò*
29. червò

⁴ С променено акцентуване са: *блато, място, мляко, злато, руно.*

⁵ Някои от имената са производни.

Двусрични съществителни имена от среден род, завършващи на –е⁶
с акцентувано окончание

(По данни на Беньо Цонев 1984)

1. бичè
2. възжè
3. гърнè
4. детè
5. лицè
6. морè
7. небè
8. полè
9. прасè
10. сърцè
11. телè
12. хлапè
13. яйцè

⁶ Беньо Цонев включва към тях и *бране, пране, клане, мране, спане*

Акцентувани окончания при производни имена

-отà (30/38)

-отà (38 – БЦ, 30 ОРБЕ)

срамотà, самотà, правота, неправота, дивота, сивота, новота, тегота, грозота, лекота, гнилота, голота, немота, правота, прямота, беднота, празнота, пълнота, непълнота, тъмнота, чернота, леснота, преснота, теснота, яснота, неяснота, слепота, тълпота, широта, мокрота, бистрота, острота, пъстрота, висота, гнусота, мръсота, честота, чистота, нечистота, простота, пустота, гъсота, грехота, глухота, сухота, лошота.

Свързва се с прилагателни и съществителни (по-рядко):

- едносрични прилагателни: *сам, прав, див, сив, нов, лек, гнил, гол, ням, прям, сляп, тъл, чест, чист, прост, пуст, гъст, глух, сух, лош (20)*

- едносрични съществителни:

срам - срамота,

грях - грехота,

шир – широта (3).

- двусрични прилагателни:

- с елизия на суфикси

красив- красотà,

висок – висотà,

гръзен – грозотà,

- с елизия на гласна от последната сричка

добър - добротà,

остър – остротà

топъл - топлотà,

празен - празнота

Акцентна реализация на окончанията

Окончания	Числ о/ Форма	Род	Непр./ Пр. Формативи	Примери	Приблизителен Брой	С/Без Ударение	
-а	ед.ч. дими н.	ж	непр.	к ^р ава/ жен ^а	750/125	-/+	
			-ка	п ^е чка, билкарка/ бежанка/ топличка	2000/<10/<10	-/+/+	
			-(ит)ба	изложба, беритба/ творба	14/6	-/+	
			-(н)ица, -лка, -щина	б ^о лница, цар ^и ца, седалка, сбирщина	>200	-	
			-ота:	топлот ^а	30	+	
			-ина:	добрина/вакцина/истина	25/10/1	+/-/-	
			-чица, -ичка	солчица, масичка	отв.множ.	-	
		м	непр.	бащ ^а , войвод ^а	огр.	+	
		м	-ага	мъж ^а га	огр.	-	
		мн.ч.	ср	непр., пр.	стад ^а /качества/мастил ^а	~40/800/10	+/-/+
			м	непр., пр.	господ ^а , номер ^а	2	+
	бр.ф.	м	непр., пр.	хляб ^а	отв.множ.	-	
-я	ед. ч.	ж	непр.	ст ^а я/зем ^я	огр.	-/+	
			-(от)ия, ация, -лня	брод ^е рия, мотив ^а ция, лошот ^и я, чак ^а лня	>1000	-	
			-(к)и ^н я	бог ^и ня, плувки ^н я	~40	-	
			м	непр.	съд ^и я (изкл.)	1	+
				-джия/-чия	боядж ^и я, майтапч ^и я	~130	-
		мн. ч.	ж, ср	непр.	цвет ^я , нив ^я , пол ^я (събир)	огр.	+
	бр.ф.	м	непр., пр.	бр ^о я, ч ^а я	огр.	-	
-о	ед. ч.	ср	непр.	бл ^а то/ бюр ^о	<100	+/-	
			ство	р ^а венство/обществ ^о ,	~900/ <10	-/+	
			-(и)ло	гр ^е бл ^о , р ^а ло/ мас ^т ило	13/10/140	+/-/-	
			-иво	плетив ^о	огр.	+	
		м	-чо, -льо, -ко	глупч ^о , лигль ^о , непослушк ^о	отв.множ.	-	
		зв.ф	ж	непр., пр.	ж ^е но	отв.множ.	-
-е	ед.	ср	непр.	дет ^е / б ^е бе	~30/40	+/-	
			-ие, -ние	дов ^е рие, знач ^е ние	~750	-	
			-не	ходене/спан ^е	~155/<10	-/+	
		дими н.	ср	-енце	момчен ^е	отв.множ.	-

	дими н.	м	-це	огледàлце/ селце	отв.множ.	-/+
		м	-ице	игрице/мъжйце (аугм.)	>120	-
	мн. ч.	м	непр.	мъжє, конє, царє, кралє, князє	5	+
		ж	непр.	рѣце, нозє	2	+
	зв.ф.	м	непр., пр.	господйне	отв.множ.	-
		ж	непр.	Пєне	отв.множ.	-
-и	ед. ч.	м	непр.	януàри (месеци)	8	-
		ср	непр.	таксй/ кйви	<10	+/-
	мн. ч.	м	непр., пр.	телефòни, фйлми/ жреци / певци	отв.множ. / огр.	-/+
		ж	непр., пр.	сйли/женй	750/130	-/+
		ср	непр., пр.	живòтни/ очй	<10/<10	-/+
-у	ед. ч.	ср	непр.	кєнгуру/ бижу	<10	-/+
-ю	ед. ч.	ср	непр.	меню/вєруу	<10	+/-
	зв.ф.	м	пр.	приятелю	отв.множ.	-
-ьò	зв.ф.	м, ж	непр.	Кòльо/зємьò	отв.множ.	-
-ове	мн. ч.	м	непр.	хлябòве/грехòвє/ волове	~900/~50/< 50	-/-/+
-овци	мн. ч.	м	непр., пр.	чйчòвци/ глупчòвци/ лигльòвци	<10/<10/<1 0	-
-ища	мн. ч.	м	непр.	пѣтища	4	-
-та	мн. ч.	ср	непр., пр.	морєта, пранєта, момчєта	>100	-
-ена	мн. ч.	ср	непр.	именà	<10	+
-еса	мн. ч.	ср	непр.	чудесà	<10	+

